

Puumalan kunnan lausunto Aluehallintovirastolle koskien Hätingvirran lossin lauttapaikkojen ruoppausta ja ruoppausmassojen vesistöläjitystä (ISAVI/11866/2023)

Puumalan kunnanhallitus katsoo, että Hätingvirran ruoppaaminen ja lossin korvaaminen uudella ja isommalla lossilla on yleisen edun vastainen ja hankkeesta saatava hyöty on vähäinen verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituihin menetyksiin. Luvan myöntämiselle ei näin ollen ole edellytyksiä.

Luvan hakija ei ole esittänyt, mitä kustannuksia ruoppauksesta ja uuden isomman lossin hankinnasta ja ylläpidosta aiheutuisi.

Hätingvirran sillan hankearvioinnin mukaan lossin vuosittaiset tienpitäjälle aiheutuvat ylläpitokustannukset ovat noin 736 000 € (toteuma v. 2021, lähde: ELY-keskus). Sillan valmistuessa lossin vuosittaiset kustannukset poistuisivat. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hankesuunnitelmassa ei huomioida myöskään sitä, että lossiliikenne saattaa sähköistyä. Sillan hankearvioinnissa todetaan, että ELY-keskus on arvioinut lossiliikenteen sähköistymisen tapahtuvan vuoden 2027 loppuun mennessä, mikäli siltaa ei toteuteta. Sähköistäminen pienentää päästöjä merkittävästi, mutta tarkkaa arviota sähköisen lossin päästöistä ei ole.

Ruoppauksesta aiheutuvat katkot tieliikenteelle ja syväväylälle ovat huomattavat. Ruoppaustoimien ja lossiliikenteen jatkumisen seurauksena ei myöskään poistu liikennöinnissä tapahtuvien katkosten ja odotusajan aiheuttama haitta tieliikenteelle. Tiedossa myös on, että puunuiton lisääntyessä katkosten määrä tulee kasvamaan. Ruoppaus aiheuttaa veden samentumisen, mistä aiheutuu haitta alueen runsaalle vapaa-ajan asutukselle, sillä monet alueen loma-asunnoista on ympärivuotisessa käytössä.

Hakija on ilmoittanut muuttavansa hakemusta massojen läjityksen osalta. Vesistöläjityksestä luovutaan ja kaikki massat läjitetään maalle kiinteistölle 623-428-4-105 (Kontinen) Niinisaaren lauttarannasta noin 3 kilometrin ajomatkan päähän. Ruoppausmassoja syntyy yhteensä noin 3 600 m³ktr ja massat koostuvat keskittiivistä (hiekkä) ja tiivistä maalajeista (sora, moreeni) sekä kivistä. Muutoksen takia hakija esittää, että läjitysalueen osalta vesistötarkkailusta luovutaan.

Suunniteltu uusi läjitysalue sijaitsee vedenhankintakäyttöön soveltuvalla Niinisaaren pohjavesialueella (luokka 2). Suunniteltu läjitys vaarantaisi alueen pohjavesivarannon. Alueella on lainvoimainen Lietvesi-Suur-Saimaa yleiskaava, missä läjitysalue on merkitty kaavamerkinällä EO, maa-ainesten ottoalue. Läjitys olisi siis kaavan vastainen. Hankkeen toteuttaminen edellyttäisi näin ollen yleiskaavan muuttamista. Alueella on voimassa Puumalan kunnan myöntämä maa-aineslupa, jonka on voimassa 31.12.2026 asti.

Luvan hakijan hankesuunnitelma sisältää vanhentunutta tietoa, sillä siinä ei huomioida uutta lainvoimaista tiesuunnitelmaa eikä kunnan tekemää kaavapäivitystä. Liikenne- ja viestintävirasto on 13.12.2023 päätöksellään hyväksynyt liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukaisen tiesuunnitelman: Mt 15123 Hätingvirran lossin korvaaminen sillalla, Puumala. Tiesuunnitelma sai lainvoiman helmikuussa 2024. Puumalan kunta toteutti kaavapäivityksen siten, että kaava sai lainvoiman kesällä 2023.

Tiesuunnitelman mukaan Hätingvirran yli rakennetaan uusi silta, joka korvaa lossiyhteyden. Viisiuukkoisen sillan vapaa alikulkukorkeus on 24,5 m vedenpinnasta, hyödyllinen leveys on 8,0 m ja kokonaispituus noin 413 m. Tien linjaus ja korkeusasema laaditaan siten, että tien liikenneturvallisuus paranee ja nopeustaso säilyy koko matkalla 60 km/h. Kiinteä yhteys mahdollistaa vapaan kulun saariston ja mantereen välillä sekä nopeuttaa ajoneuvoliikenteen liikkumista. Valittu vesiliikenteen alikulkukorkeus ei muuta kaupallisen alusliikenteen nykyisiä olosuhteita.

Hätinvirran siltahanke sisältyy Väyläviraston laatimaan investointiohjelmaan vuosille 2024–2031. Hankkeen kustannusarvio on noin 14,8 M€ (MAKU 145, 2020=100). Tienpitäjän näkökulmasta hankkeen keskeinen vaikutus on lossin vuosittaisilta noin 0,7 M€ liikennöintikustannuksilta säästyminen. 30 vuoden laskentakaudella lossin liikennöintikustannukset ovat suuremmat kuin sillan rakentamiskustannukset, joten hanke olisi kannattava pelkästään liikennöintikustannuksilta säästymisen vuoksi. Hanke on yhteiskuntataloudellisesti selvästi kannattava HK-suhteen ollessa 2,0. Suurin yksittäinen hyötyerä on lossin vuosittaisten liikennöintikustannusten poistuminen. Muita merkittäviä hyötyeriä ovat odotus- ja matka-aikakustannukset, mistä saadaan säästöä, kun lossin aiheuttama viive poistuu. Sillan arvioitu käyttöikä olisi tiesuunnitelman mukaan 100 vuotta.

Puumalan kunta toteaa, että Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hankesuunnitelma on vahvasti ristiriidassa Pohjois-Savon ELY-keskuksen toteuttaman tiesuunnitelmatyön kanssa. Tuoretta tiesuunnitelmaa sillan rakentamiseksi ei tule päästää vanhenemaan. Varsinais-Suomen ruoppausuunnitelma siirtäisi sillan rakentamista vuosiksi eteenpäin, jolloin puolestaan tiesuunnitelma väistämättä menettäisi ajantasaisuuttaan. Yhteiskuntataloudellisesti kannattavinta ja rationaalisinta olisi edistää sillan rakentamista Hätinvirtaan.